

Ang Aklat ni Daniel - Bilang Tatlo

Dalawang Pangitain

Jeff Pippenger

2023-11-25

Sa kasalukuyan ay tinatalakay natin, sa aklat ni Daniel, ang “pitong ulit” ng Levitico dalawampu’t anim. Ito’y nakatago sa mga pumiling ipikit ang kanilang mga mata, ngunit naroon ito para sa mga nagnanais makakita. Magsisimula tayo sa aklat ni Daniel, kabanata walo, talatang labintatlo.

Nang magkagayo’y narinig ko ang isang banal na nagsasalita, at ang ibang banal ay nagsabi sa yaong banal na nagsasalita, Hanggang kailan ang pangitain tungkol sa palaging handog, at sa pagsalangsang na nagdudulot ng pagkatiwangwang, na ipinagkakaloob upang yurakan ang banal na dako at ang hukbo? Daniel 8:13.

Nagsisimula ang talata sa salitang "then," at nagpapahiwatig ito ng isang pagkakaiba kaugnay ng pangitaing ukol sa kasaysayang propetiko na kakakita lamang ni Daniel sa nakaraang sampung talata. Tinutukoy ng una at ikalawang talata ng kabanata ang taon nang matanggap ni Daniel ang pangitain, at gayundin na tinanggap niya ito sa tabi ng Ilog Ulai. Mula sa ikatlo hanggang ikalabindalawang talata, "nakikita" niya ang pangitain ng kasaysayang propetiko. Pagkatapos ("then") ay "naririnig" niya ang isang makalangit na diyologo na binubuo ng isang tanong at isang sagot. Sa ikalabinlimang talata, sinisimulan niyang alamin kung ano ang kinakatawan ng pangitain ng kasaysayang propetiko na kaniya lamang "nakita." Mahalagang kilalanin ang pagkakaiba sa pagitan ng pangitaing "nakita" ni Daniel sa mga talatang tatlo hanggang labindalawa, at ng makalangit na diyologo na kaniyang "narinig"—sapagkat dalawang magkaibang pangitain ang mga iyon.

Ngunit mapapalad ang inyong mga mata, sapagkat nakakakita; at ang inyong mga tainga, sapagkat nakakarinig. Mateo 13:16.

Ang tanong sa talata labintatlo ay, “Hanggang kailan magtatagal ang pangitain,” at ang salitang isinalin bilang “pangitain” ay ibang salitang Hebreo kaysa sa salitang Hebreo na isinaling “pangitain” sa talata labing-anim.

At narinig ko ang tinig ng isang lalaki mula sa pagitan ng mga pampang ng Ulai, na tumawag at nagsabi, Gabriel, ipaunawa mo sa lalaking ito ang pangitain. Daniel 8:16.

Sa pagsasalin ng dalawang magkaibang salitang Hebreo sa iisang salitang Ingles na "vision," ang "pitong ulit" ng Levitico dalawampu't anim ay naging "nakatago sa lantad na paningin". Ang mga mag-aaral ng Biblia na kuntento nang manatili sa mababaw ay itinuturing na iisang salita ang dalawang magkaibang salitang Hebreo na ito, ngunit ginagawa nila iyon sa sarili nilang kapahamakan.

Ang pahapyaw na pagtingin sa ibabaw ay magdudulot lamang ng kakaunting pakinabang. Kinakailangan ang masusing pagsisiyasat at taimtim at nakapapagod na pag-aaral upang ito’y

maunawaan. May mga katotohanan sa Salita na gaya ng mga ugat ng mahalagang metal na nakatago sa ilalim ng ibabaw. Sa paghuhukay upang hanapin ang mga iyon, gaya ng paghuhukay ng tao para sa ginto at pilak, natutuklasan ang mga tagong kayamanan. Tiyakin na ang katibayan ng katotohanan ay nasa mismong Kasulatan. Ang isang teksto ng Kasulatan ay susi sa pagbubukas ng iba pang mga teksto. Ang mayaman at nakatagong kahulugan ay ibinubunyag ng Espiritu Santo ng Diyos, na ginagawang malinaw ang Salita sa ating pagkaunawa: “Ang pagpasok ng Iyong mga salita ay nagbibigay liwanag; nagbibigay ito ng unawa sa mga musmos.” Mga Saligan ng Kristiyanong Edukasyon, 390.

Ipinabatid sa atin na “ang bawat katunayan ay may kabuluhan” sa Salita ng Diyos, at kung pipiliin nating ipagsawalang-bahala ang katotohanang may dalawang magkaibang salitang Hebreo na isinalin bilang “pangitain” sa ikawalong kabanata, tayo ang may pananagutan sa pagdudulot sa ating sarili ng Laodiceang pagkabalag. Ang lumang kasabihan ay: “Walang higit na bulag kaysa sa yaong ayaw makakita.”

Taglay ng Bibliya ang lahat ng simulain na kailangang maunawaan ng mga tao upang maihanda sila, alinman para sa buhay na ito o para sa darating na buhay. At ang mga simulaing ito ay maaaring maunawaan ng lahat. Walang sinumang may diwang nagpapahalaga sa mga aral nito ang makababasa ng kahit isang talata ng Bibliya nang hindi tumatanggap mula rito ng isang makatutulong na kaisipan. Ngunit ang pinakamahalagang turo ng Bibliya ay hindi matatamo sa paminsan-minsan o hindi magkakaugnay na pag-aaral. Ang dakilang sistema ng katotohanan nito ay hindi inilahad sa paraang madaling matalos ng mambabasang padalos-dalos o pabaya. Marami sa mga kayamanan nito ay nakatago sa malalim na kailaliman, at makakamtan lamang sa pamamagitan ng masikap na pagsasaliksik at patuloy na pagsisikap. Ang mga katotohanang bumubuo sa dakilang kabuuan ay kailangang saliksikin at tipunin, “dito kaunti, at doon kaunti.” Isaias 28:10.

Kapag sa ganitong paraan siniyasat at pinagsama-sama, masusumpungan silang lubos na angkop sa isa’t isa. Ang bawat Ebanghelyo ay kapupunan ng iba pa, ang bawat propesiya ay pagpapaliwanag ng iba pa, ang bawat katotohanan ay pagpapalawig ng iba pang katotohanan. Ang mga tipo sa kaayusang Hudyo ay ginagawang maliwanag ng Ebanghelyo. Ang bawat simulain sa salita ng Diyos ay may sariling kinalalagyan, ang bawat katunayan ay may kaukulang kabuluhan. At ang ganap na kayarian, sa disenyo at sa pagsasakatuparan, ay nagpapatotoo sa May-akda nito. Gayong kayarian ay walang isipan, maliban sa isipan ng Walang Hanggan, ang makakaisip o makakahubog. Education, 123.

Ang salitang "vision" ay lumilitaw nang sampung beses sa ikawalong kabanata ng aklat ni Daniel, ngunit ang sampung paglitaw na iyon ay binubuo ng dalawang magkaibang salitang Hebreo, at hindi magkapareho ang kahulugan ng mga salitang iyon. Kung pareho ang kahulugan nila, iisa lamang sana ang salitang ginamit ni Daniel sa bawat isa sa sampung pagkakataon. Dalawa ang salitang isinulat ni Daniel, sapagkat ang bawat isa sa dalawang salitang iyon ay may kanya-kanyang kahulugan; ang isa ay kumakatawan sa pangitaing "nakita" ni Daniel, at ang isa nama’y sa pangitaing kaniyang "narinig". Sa talatang labintatlo, ang salitang isinaling "vision" ay *châzôn*, at ang kahulugan nito ay "isang tanawin", o "isang pangitain", "isang panaginip" o "isang orakulo". Tinatawag ko itong "pangitain ng propetikong kasaysayan" batay sa kahulugan nito at sa

paraan ng paggamit nito ni Daniel.

Sa talatang una ng ikawalong kabanata ng Daniel, sinabi ni Daniel, "isang pangitain ang nagpakita sa akin," at sa talatang ikalawa, dalawang ulit niyang sinabi na "nakita ko sa isang pangitain." Pagkatapos, sa talatang ikalabintatlo, ibinangon ang tanong na "Hanggang kailan magtatagal ang pangitain?" Lahat ng mga paggamit na iyon ay ang salitang Hebreo na "châzôn." Pagkaraan, sa talatang ikalabinlima, dumarating tayo sa marahil pinakamahalagang pagkakataon na ginamit ni Daniel ang gayon ding salita, sapagkat sinabi niya, "nang ako"... "ay nakakita ng pangitain at hinanap ang kahulugan." Matapos makita ni Daniel ang pangitaing châzôn, ninais niyang maunawaan kung ano ang kahulugan nito. Ito ay isang katunayang may malaking kinalaman sa pagtatago ng "pitong panahon" ng Levitico dalawampu't anim sa naturang kabanata.

Ginagamit din niya ang salitang châzôn sa mga talatang 17 at 26. Ang salitang "vision" ay lumilitaw nang sampung ulit sa Kabanata 8 ng Daniel, at ang salitang châzôn ang ginamit sa pito sa mga paglitaw na iyon. Ginagamit ni Daniel ang isa pang salitang Hebreo na isinasalin bilang "vision" nang apat na ulit. Ang isa pang salitang Hebreo ay mar'eh, na ang kahulugan ay "appearance."

Matatagpuan ang Châzôn nang pitong ulit sa ikawalong kabanata ng Daniel, at ang mar'eh ay apat na ulit, at sa kabuuan ay tumutugma ang mga ito sa sampung ulit na paglitaw ng salitang Ingles na "vision" sa nasabing kabanata. Subalit ang pito dagdag ang apat ay labing-isa, sapagkat sa isa sa mga pagkakataong ginamit ni Daniel ang salitang mar'eh, ito ay isinalin ayon mismo sa kahulugan nito; sapagkat sa talatang ikalabinlima, nang "hinanap ang kahulugan" ni Daniel ng châzôn na pangitain ng kasaysayang propetiko, may "tumayo sa harap" niya na "gaya ng appearance ng isang lalaki." Ang salitang "appearance" ay mar'eh. Samakatuwid, ginamit ni Daniel ang mar'eh nang apat na ulit sa ikawalong kabanata ng Daniel, at minsan itong isinalin na kaayon ng pangunahing kahulugan nitong "appearance," at sa iba pang tatlong ulit ay isinalin ito bilang "vision."

Hindi ako nagmumungkahi ng anumang pagbatikos sa mga lalaking nagsalin ng King James Bible. Gayunman, dapat tandaan na sa talatang labintatlo ay matatagpuan ang kaisa-isang idinagdag na salita sa King James Bible (sacrifice), na mariing sinasabi ng inspirasyon na "hindi kabilang sa teksto." Dagdag pa, sinasabi ng inspirasyon na ang idinagdag na salitang iyon ay "idinagdag ng karunungan pantao." Sa mismong kabanatang iyon, dalawang magkaibang salitang Hebreo ang kapwa isinalin sa iisang salitang Ingles. Ang dahilan kung bakit kailangang-kailangan na makilala ang pagkakaiba sa pagitan ng dalawang salitang ito ay lubhang mahalaga.

At nangyari, nang ako, ako si Daniel, ay nakakita ng pangitain at hinanap ko ang kahulugan, narito, may tumayo sa harap ko na gaya ng anyo ng isang lalaki. At ako'y nakarinig ng tinig ng isang lalaki sa pagitan ng mga pampang ng Ulai, na tumawag at nagsabi, Gabriel, ipaunawa mo sa taong ito ang pangitain. Daniel 8:15, 16.

Samantalang "hinanap ni Daniel ang kahulugan" ng "châzôn vision" na kaniyang "nakita" lamang, ipinabatid ni Cristo kay Gabriel na "ipaunawa" kay Daniel ang "mar'eh vision" na kaniyang "narinig" lamang. Nais ni Daniel na maunawaan ang pangitain ng propetikong kasaysayan, ngunit si Cristo, na natukoy sa talatang labintatlo bilang Palmoni (yaong isang banal na nagsalita), ay

inatasan si Gabriel na ipaunawa kay Daniel ang “mar’eh vision,” hindi ang “châzôn vision.” Sa mga talatang labinlima at labing-anim, ang nakasaad na layunin para kay Gabriel ay ipaunawa kay Daniel ang “mar’eh vision,” na siyang salitang isinaling “vision” na ang kahulugan ay “appearance,” hindi ang pangitain ng propetikong kasaysayan na nais unawain ni Daniel. Kung hindi kikilalanin ang atas na ibinigay kay Gabriel, ang “pitong ulit” ng Levitico dalawampu’t anim ay nananatiling nakatago sa lantaran.

Sa talatang ikadalawampu’t anim, ang dalawang salitang Hebreo na isinasalin bilang “pangitain” ay kapwa matatagpuan, at ang talatang ito ay nagiging isa sa mga pangunahing susi sa pagbubukas ng katotohanan ng patotoo ni Daniel hinggil sa “pitong panahon.”

At ang pangitain tungkol sa gabi at sa umaga na ipinahayag ay totoo; kaya’t sarhan mo ang pangitain, sapagkat ukol pa ito sa maraming araw. Daniel 8:26.

Sa talatang ika-26, ang "pangitain ng gabi at mga umaga" ay ang pangitaing mar'eh, na ang ibig sabihin ay "anyo," ngunit ang pangitaing dapat "isara" ay ang pangitaing châzôn ng kasaysayang propetiko. Ang pariralang "gabi at mga umaga" ang naghihiwalay at nagpapakilala sa kaibhan ng dalawang pangitain. Ginagawa nito iyon sa pamamagitan ng isa pang paglalarawan ng salik na pantao sa pagkakabuo ng Bibliya. Ang salik na pantao ay kinabibilangan hindi lamang ng mga propetang isinatitik ang mga salita ng Bibliya, kundi pati ng mga nagsalin ng Bibliya. Ang Bibliya, gaya ni Cristo, ay kumakatawan sa isang pagsasama ng pagka-Diyos at pagkatao. Ang pagkataong iyon ay dumaloy sa kasaysayan, mula kay Adan pagkatapos niyang magkasala hanggang sa mga nagtala at nagsalin ng Bibliya. Si Cristo at ang Bibliya ay kapwa ang Salita ng Diyos, at ang Salita ng Diyos ay dalisay, sapagkat ang pagka-Diyos ng pagsasamang iyon ay laging nanaig sa anumang mga limitasyon na umiiral sa laman.

Si Pablo, alipin ni Jesucristo, tinawag upang maging apostol, inihiwalay para sa ebanghelyo ng Diyos, (na kaniyang ipinangako noong una sa pamamagitan ng kaniyang mga propeta sa mga banal na kasulatan,) tungkol sa kaniyang Anak na si Jesucristo na ating Panginoon, na nagmula sa binhi ni David ayon sa laman. Roma 1:1-3.

Ang pariralang “gabi at umaga” ay matatagpuan nang paulit-ulit sa Salita ng Diyos, at lagi itong isinasalin bilang “gabi at umaga,” gaya sa talatang dalawampu’t anim, at gaya rin ng pagkakasalin nito nang madalas sa salaysay ng paglalang sa Genesis, na paulit-ulit na nagsasaad, “at ang gabi at ang umaga ay...” Sa katunayan, at ang bawat katunayan ay may kabuluhan (at ang katunayang ito ay mahalagang maunawaan), ang tanging dako sa Bibliya na ang pariralang “gabi at umaga” ay hindi isinalin bilang “gabi at umaga” (gaya sa talatang dalawampu’t anim) ay nasa Daniel walo, talatang labing-apat. Doon, at doon lamang sa Salita ng Diyos, ang pariralang “gabi at umaga” ay isinalin bilang “mga araw” lamang.

At sinabi niya sa akin, Hanggang sa dalawang libo at tatlong daang araw; kung magkagayo’y malilinis ang santuario. Daniel 8:14.

Pagkaraan ng labindalawang talata, sa gayon ding kabanata ni Daniel, ang Hebreong pariralang "gabi at umaga" ay isinalin gaya ng lagi itong isinasalin; ngunit sa talatang siyang haliging sentral

at saligan ng Adbentismo, ang parirala ay payak na isinaling "mga araw." Anong impluwensiya ang nagtulak sa mga tagapagsalin ng Bibliang King James na gumawa ng gayong lantad na pagsalungat? Isinalin nila ang parirala sa talatang dalawampu't anim nang naaayon sa bawat iba pang paglitaw ng pariralang iyon sa natitirang bahagi ng Bibliya. Ngunit labindalawang talata bago ang talatang dalawampu't anim, sa talatang labing-apat, ang kanilang pagiging-tao ay naglagay ng natatanging pagkakabukod sa sagot sa tanong ng talatang labintatlo. At ang tanong sa talatang labintatlo ay may kasamang iisang salita (sacrifice) na hindi dapat idagdag sa Bibliya. Ninais ng Diyos na ang talatang labing-apat ay lumitaw na lubhang kapansin-pansin at natatangi. Sa paggawa nito, tinukoy rin Niya kung ano ang iniutos kay Gabriel na ipaunawa kay Daniel.

Sa talatang labing-anim, inutusan ni Jesus si Gabriel na ipaunawa kay Daniel ang pangitaing mar'eh, sa kabila ng katotohanang hinahangad ni Daniel na maunawaan ang pangitaing châtôn ng propetikong kasaysayan. Sinasabi ng talatang dalawampu't anim na ang "pangitain ng mga gabi at mga umaga na sinabi" ay "totoo." Ang pangitaing châtôn ay isang propetikong "pagkakita," ngunit ang pangitaing mar'eh ay "isinabi," sapagkat ito'y sinalita. Ito'y sinalita sa talatang labing-apat nang sabihin ni Palmoni, "hanggang sa dalawang libo at tatlong daang gabi at umaga; kung magkagayo'y lilinis ang santuwaryo." Sa talatang dalawampu't anim, ginagamit ang pariralang "mga gabi at mga umaga," sapagkat sa gayon kinikilala ito bilang ang pangitaing "sinalita," upang matukoy ang pagkakaiba ng dalawang pangitain sa ikawalong kabanata ng Daniel. Ang pangitaing propetikong kasaysayan na "nakita" ni Daniel, at nais niyang maunawaan, ay iba sa pangitaing "sinalita" na "narinig" ni Daniel. Lalong mahalaga, ang pangitaing "narinig" ni Daniel ang siyang pangitaing dapat ipaunawa ni Gabriel kay Daniel.

Ang sangkatauhang nakibahagi sa paglikha ng Banal na Biblia ay itinala ang salitang "pangitain" nang sampung beses sa kabanata walo ng Daniel, at sa gayon ay naitago nito ang kaibhan sa pagitan ng isang pangitaing "nakita" at isa pang pangitaing "narinig". Sa gayong paraan, nalabo ang diin na nagpapahayag na ang layon ni Cristo ay maunawaan ni Daniel ang pangitaing kaniyang "narinig", higit kaysa sa pagkaunawa sa pangitaing kaniyang "nakita". Maaari na nating isaalang-alang kung ano ang ginagawa ni Gabriel upang ganapin ang kaniyang atas.

Kaya't lumapit siya sa kinatatayuan ko; at nang siya'y lumapit, ako'y natakot at nagpatirapa ako: ngunit sinabi niya sa akin, Unawain mo, O anak ng tao: sapagkat tungkol sa panahon ng wakas ang pangitain. At habang siya'y nakikipag-usap sa akin, ako'y nasa malalim na pagkakatulog, na nakayukbo ang aking mukha sa lupa: ngunit hinipo niya ako, at itinindig niya ako. At sinabi niya, Narito, ipaalam ko sa iyo kung ano ang mangyayari sa katapusan ng poot: sapagkat sa panahong itinalaga ay darating ang wakas. Daniel 8:17-19.

Nagsisimula na ngayon si Gabriel sa kaniyang gawain ng pagpapauunawa kay Daniel sa pangitain ng dalawang libo't tatlong daang gabi at umaga, na tunay. Una, ipinaalam niya sa kaniya na ang pangitain ng kasaysayang propetiko, ang pangitaing châtôn, ay para sa "panahon ng wakas." Pagkatapos, habang si Daniel ay nasa isang propetikong pagtulog, hinipo ni Gabriel si Daniel at itinindig siya. Ipinabatid niya sa kaniya, "Ipaunawa ko sa iyo."

Iyan ang ipinag-utos ni Palmoni (Cristo) kay Gabriel na gawin, nang sinabi niya, “Gabriel, ipaunawa mo sa lalaking ito ang pangitaing mar’eh” ng mga gabi at mga umaga. Sinasabi ni Gabriel na ipaalam niya kay Daniel “kung ano ang mangyayari sa pinakahuling wakas ng poot.” Naroon iyon! Naroon ang “pitong ulit” ng Levitico dalawampu’t anim! Ito ay nalilihim sa mismong pamamaraang propetiko na pinangunahan ni Gabriel ang mga propeta upang paulit-ulit nilang patotohanan at gamitin sa kanilang mga sinulat! Ang pamamaraang iyon ay “taludtod sa taludtod, dito kaunti at doon kaunti”.

Sa aklat na "Thoughts on Daniel and the Revelation" ni Uriah Smith (na dapat ay pamilyar sa lahat ng mga Adventista, at maging sa kanilang mga kapitbahay), nagbibigay si Smith ng komentaryo hinggil sa mga talatang 17 hanggang 19 ng ikawalong kabanata ng Daniel:

Sa isang pangkalahatang pahayag na sa takdang panahon ay darating ang wakas, at na ipaalam niya sa kanya kung ano ang mangyayari sa katapus-tapusan ng poot, sinimulan niya ang pagpapakahulugan sa pangitain. Ang poot ay dapat maunawaang sumasaklaw sa isang yugto ng panahon. Anong panahon? Sinabi ng Diyos sa kanyang bayang Israel na ibubuhos niya sa kanila ang kanyang poot dahil sa kanilang kasamaan; at sa gayon ay nagbigay siya ng mga tagubilin hinggil sa “lapastangan at masamang prinsipeng ng Israel:” “Alisin ang diadema, at hubarin ang putong. . . . Aking babaligtarin, babaligtarin, babaligtarin ito: at hindi na ito iiral, hanggang sa dumating yaong may karapatan dito; at ibibigay ko ito sa kanya.” Ezekiel 21:25-27, 31.

Narito ang panahon ng poot ng Diyos laban sa kanyang bayang tipan; ang panahong yuyurakan ang santuwaryo at ang hukbo. Inalis ang diyadema, at inalis ang korona, nang napasailalim ang Israel sa kaharian ng Babilonia. Muli itong binaligtad ng mga Medo at Persa, muli ng mga Griyego, muli ng mga Romano, na tumutugma sa tatlong ulit na pagbanggit ng salitang iyon ng propeta. Ang mga Hudyo, na itinakwil si Cristo, ay di naglaon ay nangalat sa balat ng lupa; at ang espirituwal na Israel ay pumalit sa literal na binhi; ngunit sila ay nasa ilalim ng mga kapangyarihang panlupa, at mananatili hanggang sa muling maitatag ang trono ni David, hanggang sa dumating ang tunay na tagapagmana nito, ang Mesiyas, ang Prinsipeng kapayapaan, at saka ipagkakaloob ito sa kanya. Kung magkagayo’y magwawakas ang poot. Ang mangyayari sa pinakahuling wakas ng panahong ito, ipaalam na ngayon ng anghel kay Daniel. Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 201, 202.

Ang "indignation" na tinutukoy ni Smith ay nagsimula nang si Manasseh ay dinala sa Babylon ng mga Assyrians noong 677 BC. Sa kasamaang-palad, itinuturing ni Smith ang pagpapatalsik kay Zedekiah noong 586 BC at itinalaga iyon bilang panimulang punto ng panahon ng "indignation" ng talatang labinsiyam. Hindi man lamang tinalakay ni Smith kung ano ang ibig ipakahulugan ng pahayag ng talata na "the last end of the indignation." Itinuturing niya ito na basta "indignation," bagaman kung mayroong "last end" ng "indignation," hinihingi ng balarila at lohika na mayroon ding, sa pinakamababa, isang "first end" ng "indignation." Alam ni Smith na ang pitumpung taon ng pagkabihag ay nagsimula sa unang pagsalakay ni Nebuchadnezzar laban kay Jehoiakim noong 606 BC, ngunit tinukoy niyang ang pasimula ng panahon ng "indignation" ay ang ikatlo sa mga pagsalakay ni Nebuchadnezzar, na isinagawa laban kay Zedekiah, ang huling haring Judean.

“Bagaman mayroon tayong higit na masusing salaysay ng kaniyang [ni Daniel] maagang buhay kaysa sa naitala hinggil sa sinumang ibang propeta, gayunma’y ang kaniyang kapanganakan at angkan ay lubos na nababalot ng kalabuan, maliban sa siya ay mula sa maharlikang lahi, marahil ay mula sa sambahayan ni David, na sa panahong ito ay naging napakarami na. Siya ay unang lumitaw bilang isa sa mga mararangal na bihag ng Juda, sa unang taon ni Nabucodonosor, hari ng Babilonia, sa pasimula ng pitumpung taong pagkabiha, BC 606. Si Jeremias at Habacuc ay patuloy pang nagpapahayag ng kanilang mga propesiya. Nagsimula si Ezekiel di-kalaunan pagkaraan nito, at maya-maya pa, si Obadiah; ngunit kapuwa nila natapos ang kanilang gawain maraming taon bago ang wakas ng mahaba at maningning na paglilingkod ni Daniel. Tatlo lamang na mga propeta ang sumunod sa kaniya, sina Hagai at Zacarias, na nagsagawa ng tungkuling pangpropeta nang magkapanahon sa loob ng maikling yugto, BC 520–518, at si Malakias, ang kahuli-hulihan sa mga propeta ng Matandang Tipan, na namuhay at naglingkod sa loob ng maikling panahon noong humigit-kumulang BC 397.”
Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 19.

Wastong itinukoy ni Smith ang “kapootan” sa talatang labinsiyam bilang isang yugto ng panahon. Wasto niyang itinukoy ang panahong iyon bilang ang pagyurak sa santuwaryo at sa hukbo, alinsunod sa Daniel kabanata walo, talatang labintatlo, at wasto rin niyang itinukoy ang punto ng pagtatapos bilang ika-22 ng Oktubre, 1844.

Bahagyang tama si Smith, ngunit naligtaan niya ang katotohanan sa paggawa ng bagay na siyang naging katangian ng kaniyang paglalapat ng propesiya. Pinahintulutan niyang ang kasaysayan ang gumabay sa kaniyang pagpapakahulugan sa salitang propetiko, sa halip na ang salitang propetiko ang gumabay sa kaniyang pag-unawa sa kasaysayan. Kung hahayaan nating ang Bibliya ang magbigay-kahulugan sa propetikong kasaysayan, magkakaroon tayo ng wastong kabatiran upang lapitan ang kasaysayan.

Itinuturo ng Biblia na kung kanino nalulupig ang isang tao, siya’y alipin ng taong iyon.

Samantalang ipinangangako nila sa kanila ang kalayaan, sila mismo ay mga alipin ng kabulukan; sapagkat kung kanino nadaig ang isang tao, sa kaniya rin siya napapasailalim sa pagkaalipin. 2 Pedro 2:19.

Si Manases ay dinala bilang bihag sa Babilonia noong 677 BC. Doon nalupig ang Juda at dinala sa pagkaalipin. Ito ang panimulang punto na kinakatawan sa kapwa mga tsart ng 1843 at 1850, na inendorso ni Sister White bilang tumpak. Sinisimulan ni Smith ang pagyurak na binabanggit sa Daniel kabanata walo, talatang labintatlo, kay Zedekias, ang huli sa mga hari ng Juda. Si Zedekias ang wakas ng isang sunud-sunod na paghatol, at hindi ang pasimula. Tinutukoy ni Sister White na ang pagkabiha ni Manases sa Babilonia ay isang "earnest" ng darating. Ang "earnest" ay isang paunang bayad, at tinutukoy nito ang pasimula ng isang pagbili na may susunod pang mga bayad.

Tapat na ipinagpatuloy ng mga propeta ang kanilang mga babala at mga pangangaral; walang takot silang nagsalita kay Manases at sa kaniyang bayan; ngunit hinamak ang mga mensahe; hindi tumalima ang tumatalikod na Juda. Bilang isang tanda ng mangyayari sa bayan kung magpapatuloy sila sa kawalan ng pagsisisi, pinahintulutan ng Panginoon na madakip ang kanilang hari ng isang pangkat ng mga kawal na Asiryano, na “tinalian nila siya ng mga

tanikala, at dinala nila siya sa Babilonia,” na siyang pansamantalang kabisera nila. Ang kapighatiang ito ay nagbalik sa hari sa katinuan; “nagpamanhik siya sa Panginoon niyang Diyos, at lubhang nagpakumbaba sa harap ng Diyos ng kaniyang mga magulang, at nanalangin sa Kanya; at Siya’y napahinuhod sa kaniya, at dininig ang kaniyang pagsusumamo, at ibinalik siyang muli sa Jerusalem sa kaniyang kaharian. Kung magkagayo’y nakilala ni Manases na ang Panginoon ay Siya ang Diyos.” 2 Cronica 33:11-13. Ngunit ang pagsisising ito, gaano man kahanga-hanga, ay dumating nang huli upang mailigtas ang kaharian mula sa nakasisirang impluwensiya ng maraming taong mga gawaing pagsamba sa mga diyus-diyosan. Marami ang natisod at nabuwal, na kailanman ay hindi na muling makabangon. Mga Propeta at mga Hari, 382.

Si Manases ang nagsilbing palatandaan ng "paunang bayad" na nagpasimula sa "sumpa" ng "pitong panahon," na siyang huling "poot," sapagkat ang "unang poot" ay nagsimula na nang dinala sa pagkabihag ang hilagang kaharian noong 723 BK. Pagkatapos, sa pagpapatalsik kay Jehoiakim, nang dinala si Daniel sa pagkabihag, nagsimula noong 606 BK ang pitumpung taon ng pagkabihag na tinukoy ni Jeremias. Pagkaraan ng dalawang kahalili ni Jehoiakim, nawasak ang Jerusalem, at ang huling hari ng Juda, si Zedekias, ay nasaksihan na pinatay sa harapan niya ang kanyang mga anak; pagkatapos ay dinukot ang kanyang mga mata at dinala siyang bihag sa Babilonia.

Iniugnay ni Smith ang buong progresibong paghatol kay Zedekias at ginamit ang paghatol kay Zedekias bilang tekstong-patunay sa kanyang suposisyon. Ang paghatol kay Zedekias, na siyang “masama at lapastangang prinsipeng,” ay nagtadhana na ang korona ng Juda ay aalisin hanggang sa dumating si Cristo upang magtatag ng isang kaharian. Sinabi ni Smith, “sila ay nasa ilalim ng mga kapangyarihang makalupa, at mananatili roon hanggang muling maitatag ang trono ni David—hanggang sa dumating ang Siyang lehitimong tagapagmana nito, ang Mesiyas, ang Prinsipeng Kapayapaan, at saka ito ibibigay sa Kanya.” Noong ika-22 ng Oktubre, 1844, sa katuparan ng Daniel kabanata pito, mga talatang labintatlo at labing-apat, si Cristo, na inilarawan bilang ang Anak ng Tao, ay pumaroon sa harap ng Ama upang tumanggap ng isang kaharian.

Nakita ko sa mga pangitain sa gabi, at narito, may isang tulad sa Anak ng tao na dumating na kasama ng mga alapaap ng langit; at lumapit siya sa Matanda sa mga Araw, at dinala nila siya na malapit sa harap niya. At ibinigay sa kaniya ang kapamahalaan, ang kaluwalhatian, at ang kaharian, upang ang lahat ng mga bayan, mga bansa, at mga wika ay maglingkod sa kaniya: ang kaniyang kapamahalaan ay isang walang hanggang kapamahalaan, na hindi lilipas, at ang kaniyang kaharian, yaong hindi mawawasak. Daniel 7:13, 14.

Kinukumpirma ni Sister White na natupad noong ika-22 ng Oktubre, 1844 ang nasa Daniel kabanata 7, mga talatang 13 at 14.

Ang pagdating ni Cristo, bilang ating Dakilang Saserdote, sa Kabanal-banalang Dako para sa paglilinis ng santuwaryo, na ipinakikita sa Daniel 8:14; ang pagdating ng Anak ng Tao sa Matanda sa mga Araw, gaya ng iniharap sa Daniel 7:13; at ang pagdating ng Panginoon sa Kanyang templo, na ipinanghula ni Malakias, ay mga paglalarawan ng iisang pangyayari; at ito rin ay kinakatawan ng pagdating ng lalaking ikakasal sa kasalan, na inilarawan ni Cristo sa talinghaga ng sampung dalaga, sa Mateo 25. The Great Controversy, 426.

Hindi tinalakay ni Smith ang pangunahing elemento ng “huling wakas ng poot.” Iniwasan niya ang biblikal na simulain na nagsasaad na ang Juda ay nalupig noong kapanahunan ni Manases, at na ang pagkabihag na nagsimula dalawang hari bago si Zedekias ay nagsasaad din na ang Juda ay nasailalim na sa kapangyarihan ng Babilonia bago sinapit ni Zedekias ang kaniyang kapalaran. Sa kabila ng mga lantad na pagkakaligtaang ito, sinabi pa rin niya, “narito ang panahon ng poot ng Diyos laban sa kaniyang bayang tipan; ang panahong yuyurakan ang santuwaryo at ang hukbo.” Kaya’t tuwiran niyang inuugnay ang “panahon ng poot ng Diyos” sa Daniel kabanata walo, at sa tanong ng talatang labing-tatlo na “hanggang kailan.” Ang sagot sa talatang labing-apat ay: hanggang ika-22 ng Oktubre, 1844.

Ang pagkakalat tungo sa pagkaalipin ng Babilonya ay isang kasaysayang naganap sa magkakasunod na yugto, na nagsimula noong 677 BK at nagpatuloy hanggang 1844. Ang panahong iyon ay katumbas ng dalawang libo at limang daan at dalawampung taon, na siyang, siyempre, ang "pitong panahon" sa Levitico dalawampu't anim. Ang katapusan ng panahong iyon noong ika-22 ng Oktubre, 1844 ay nagkaloob kay Daniel ng ikalawang saksi hinggil sa "mar'eh" na pangitain ng dalawang libo at tatlong daang gabi at umaga.

Inutusan si Gabriel na ipaunawa kay Daniel ang pangitaing iyon, at ang ginawa ni Gabriel ay magbigay ng ikalawang saksi hinggil sa petsa ng pagtatapos, na Oktubre 22, 1844. Hindi lamang siya nagbigay ng ikalawang saksi upang pagtibayin ang petsa ng katuparan ng dalawang hula ukol sa panahon, kundi, gaya ng wastong itinuro ni Smith, ang yugto ng panahon na kaugnay ng ikalawang saksi ukol sa 1844 ay natukoy na sa talatang labintatlo, bilang ang panahong ang santuwaryo at ang hukbo ay yuyurakan. Ang tanong sa talatang labintatlo ay, “Hanggang kailan ang pangitaing tungkol sa palagiang handog, at sa pagsalangsang na nagdudulot ng pagkatiwangwang, upang ibigay kapuwa ang santuwaryo at ang hukbo sa pagyurak?” Ang panahong iyon ay ang “pitong panahon” sa Levitico dalawampu’t anim.

Ang hindi nakita ni Smith, o iniwasan niyang tukuyin, ay na ang "poot" sa talatang labinsiyam ay ang "pinakahuling wakas" ng poot na iyon. Kung mayroong "huli" ay mayroon ding "una", at itinutukoy ni Daniel kung kailan nagwakas ang "unang poot", sa kabanata labing-isa. Tinutukoy niya ang kapapahang namuno noong Panahong Madilim, at sinasabi niya na ang kapapahan ay magtatagumpay hanggang sa maganap ang poot, o matapos.

At gagawin ng hari ayon sa kaniyang kalooban; itataas niya ang kaniyang sarili, at dadakilain niya ang kaniyang sarili higit sa bawat diyos, at magsasalita siya ng mga kamangha-manghang bagay laban sa Diyos ng mga diyos, at magtatagumpay siya hanggang sa matapos ang poot: sapagkat ang itinakda ay magaganap. Daniel 11:36.

Ang talatang tatlumpu’t anim ay malawak na kinikilalang siyang talatang ipinahayag ng Apostol Pablo sa ibang pananalita sa kaniyang Ikalawang Liham sa mga Taga-Tsalonica.

Huwag kayong dayain ninuman sa anumang paraan; sapagkat hindi darating ang araw na iyon, malibang dumating muna ang pagtalikod at mahayag ang tao ng kasalanan, ang anak ng kapahamakan; na sumasalungat at nagmamataas laban sa lahat ng tinatawag na diyos o sinasamba, anupa’t nauupo siya sa templo ng Diyos na parang Diyos, ipinakikilala ang sarili na

siya'y Diyos. 2 Tesalonica 2:3, 4.

Ang “tao ng kasalanan” ni Pablo, na siya ring “anak ng kapahamakan,” na “sumasalansang at itinataas ang sarili sa ibabaw ng lahat ng tinatawag na diyos, o sinasamba,” ay siya rin ang “hari” na “gagawa ayon sa kaniyang kalooban; at itataas niya ang sarili, at magpapakadakilala siya higit sa bawat diyos.” Kapwa tumutukoy ang dalawang talata sa papa sa Roma. Isinulat ni Daniel na ang papa ay magtatagumpay, na ang ibig sabihin ay “itulak pasulong,” hanggang sa “maganap ang poot.” Ang poot sa talatang tatlumpu't anim ay “itinakda.” Ang salitang “determined” ay nangangahulugang “sugatan”.

Tinanggap ng kapapahan ang “nakamamatay na sugat” noong 1798, at sa puntong iyon ang “unang poot” ay “accomplished” o “terminated.” Ang salitang “accomplish” ay nangangahulugang magtapos o tumigil. Ang pagwawakas ng “poot” sa kabanata walo, talatang labinsiyam, ang nagtukoy sa katapusan ng panahong nakatakandang yurakan ang santuwaryo at ang hukbo. Nagtapos iyon noong 1844, ngunit ang “unang” poot ay nagtapos noong 1798.

Ang "huling poot" ay nagwakas noong 1844, makalipas ang dalawang libo at limang daan at dalawampung taon mula nang dalhin si Haring Manases sa Babilonya ng mga Asiryo noong 677 BK. Ang "unang" poot ay nagwakas noong 1798, makalipas ang dalawang libo at limang daan at dalawampung taon mula nang dalhin ng mga Asiryo sa pagkaalipin ang hilagang kaharian ng Israel noong 723 BK.

Marami pang masasabi hinggil sa nakatagong “pitong panahon” sa aklat ni Daniel, at tatalakayin namin iyon sa aming susunod na artikulo.

'At sa anghel ng iglesia ng mga taga-Laodicea ay isulat: Ito ang sinasabi ng Amen, ang tapat at tunay na Saksi, ang pasimula ng paglalang ng Diyos; Nalalaman Ko ang iyong mga gawa, na ikaw ay hindi malamig ni mainit: Ibig Ko sanang ikaw ay malamig o mainit. Kaya nga, sapagkat ikaw ay maligamgam, at hindi malamig ni mainit, isusuka Kita mula sa Aking bibig. Sapagkat sinasabi mo, Ako ay mayaman, at naging sagana sa mga pag-aari, at wala akong kailangan; at hindi mo nalalaman na ikaw ay kahabag-habag, at kaawa-awa, at dukha, at bulag, at hubad.'

Ipinakikita sa atin dito ng Panginoon na ang mensaheng dapat dalhin sa Kanyang bayan ng mga ministro na Kanyang tinawag upang balaan ang bayan ay hindi isang mensahe ng kapayapaan at katiwasayan. Hindi ito lamang teoretikal, kundi praktikal sa bawat bahagi. Ang bayan ng Diyos ay inilalarawan sa mensahe sa mga taga-Laodicea bilang nasa kalagayan ng makalamang katiwasayan. Kampante sila, inaakala nilang sila'y nasa mataas na kalagayan ng mga tagumpay na espirituwal. “Sapagkat sinasabi mo, Ako'y mayaman, at umunlad sa mga pag-aari, at wala akong kakailanganin; at hindi mo nalalaman na ikaw ay aba, kahabag-habag, dukha, bulag, at hubad.”

Anong higit pang paglilinlang ang maaaring sumapit sa isip ng tao kaysa sa katiyakang sila ay nasa tama, gayong lubos silang nasa kamalian! Nasusumpungan ng mensahe ng Tunay na Saksi ang bayan ng Diyos sa isang nakalulungkot na paglilinlang, gayunma'y tapat sila sa gitna ng gayong paglilinlang. Hindi nila nalalaman na kahabag-habag ang kanilang kalagayan sa

paningin ng Diyos. Habang ang mga tinutukoy ay pinupuri ang sarili, inaakalang sila'y nasa isang mataas na kalagayang espirituwal, binabasag ng mensahe ng Tunay na Saksi ang kanilang kapanatagan sa pamamagitan ng nakagugulat na pagtuligsa sa kanilang tunay na kalagayan: espirituwal na pagkabulag, karukhaan, at kahabag-habag na kalagayan. Ang patotoo, na gayong matalim at mahigpit, ay hindi maaaring magkamali, sapagkat ang nagsasalita ay ang Tunay na Saksi, at ang Kanyang patotoo ay dapat na tama. Testimonies, tomo 3, 252.